

# Spis treści

|                                                                    |    |
|--------------------------------------------------------------------|----|
| 1. Jak powstało językoznawstwo . . . . .                           | 7  |
| Język — zdobyczą typowo ludzką . . . . .                           | 7  |
| Naiwne zainteresowanie językiem . . . . .                          | 9  |
| Rozwój naukowego zainteresowania językiem . . . . .                | 11 |
| Podwaliny współczesnego językoznawstwa . . . . .                   | 16 |
| Dalsze osiągnięcia językoznawstwa . . . . .                        | 21 |
| 2. Rodziny językowe w dzisiejszym świecie . . . . .                | 24 |
| Co rozumiemy przez termin „rodzina językowa“ . . . . .             | 24 |
| Rodzina indoeuropejska . . . . .                                   | 28 |
| Języki ugrofińskie. Język baskijski . . . . .                      | 33 |
| Języki semito-chamickie . . . . .                                  | 35 |
| Języki altajskie. Języki paleosyberyjskie . . . . .                | 37 |
| Rodzina chińsko-tybetańska i jej sąsiedzi . . . . .                | 39 |
| Języki afrykańskie w dzisiejszej dobie . . . . .                   | 42 |
| Języki Indian amerykańskich (amerindiańskie) . . . . .             | 44 |
| Niektóre problemy natury ogólnej . . . . .                         | 46 |
| 3. Wyraz i słowotwórstwo . . . . .                                 | 49 |
| Samodzielne i niesamodzielne elementy wyrazów . . . . .            | 49 |
| Niektóre problemy specjalne wiążące się z formami niesamodzielnymi | 53 |
| Morfologia . . . . .                                               | 55 |
| Formy o zatartej budowie morfologicznej. Etymologia . . . . .      | 60 |
| Co to jest wyraz? . . . . .                                        | 63 |
| 4. Wyrazy i ich znaczenie: semantyka . . . . .                     | 70 |
| Konwencjonalny charakter znaku językowego . . . . .                | 70 |
| Społeczny kontekst wyrazów . . . . .                               | 74 |
| Ogólne przyczyny zmian znaczeniowych . . . . .                     | 77 |

|                                                                      |            |
|----------------------------------------------------------------------|------------|
| Główne typy zmian znaczeniowych . . . . .                            | 82         |
| Niektóre specjalne czynniki środowiskowe . . . . .                   | 86         |
| <b>5. Dźwięki języka; zapis i transkrypcja . . . . .</b>             | <b>90</b>  |
| Pierwotne systemy pisma . . . . .                                    | 90         |
| Alfabet y a dźwięki w naszych czasach . . . . .                      | 95         |
| Mowa jako kontinuum . . . . .                                        | 101        |
| Ogólne tendencje rozwojowe systemów fonologicznych . . . . .         | 105        |
| Niektóre typy zmian fonetycznych . . . . .                           | 109        |
| <b>6. Struktura języka . . . . .</b>                                 | <b>115</b> |
| Główne elementy wypowiedzi: Co to jest zdanie? . . . . .             | 115        |
| Tak zwane części mowy i ich odmiana . . . . .                        | 118        |
| Opis części mowy . . . . .                                           | 123        |
| Składnia, czyli relacje między elementami zdania . . . . .           | 129        |
| Niektóre implikacje stylistyczne struktur językowych . . . . .       | 134        |
| <b>7. Współczesne sposoby traktowania problemów języka . . . . .</b> | <b>139</b> |
| Język a teoria prawdopodobieństwa . . . . .                          | 139        |
| Język a teoria komunikacji . . . . .                                 | 143        |
| Niektóre współczesne analizy języka . . . . .                        | 149        |
| <b>Zakończenie . . . . .</b>                                         | <b>160</b> |
| <b>Uwagi bibliograficzne . . . . .</b>                               | <b>166</b> |

### Skróty nazw języków

|        |             |           |               |
|--------|-------------|-----------|---------------|
| ang.   | angielski   | isl.      | islandzki     |
| franc. | francuski   | lit.      | litewski      |
| germ.  | germański   | łac.      | łaciński      |
| goc.   | gocki       | niem.     | niemiecki     |
| gr.    | grecki      | pol.      | polski        |
| hebr.  | hebrajski   | prasłow.  | prasłowiański |
| hiszp. | hiszpański  | ros.      | rosyjski      |
| hol.   | holenderski | sanskrit. | sanskryt      |
| irl.   | irlandzki   | wal.      | walijski      |